

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра східнослов'янської філології
та інформаційно-прикладних студій

**ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
РОСІЙСЬКО-КИТАЙСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ
(НА ОСНОВІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ)**

Кваліфікаційна робота
на здобуття ОС «магістр»
студентки II року навчання
галузь знань 03 «Гуманітарні науки»,
спеціальності 035 «Філологія»,
спеціалізації 035.034
«Слов'янські мови та літератури
(переклад включно), перша –
російська»
ОНП: «Російська мова і література та
іноземна мова: сучасні теоретичні
і прикладні студії»
Вікторії ЗУБКОВОЇ

Науковий керівник:
к. філол. н., доцент кафедри
східнослов'янської філології та
інформаційно-прикладних студій
Олена ПОДДЕНЕЖНА

«Допущено до захисту»
Протокол № 10 кафедри
східнослов'янської філології та
інформаційно-прикладних студій
ННІФ від 24.03.2023
Завідувач кафедри
к. філол. н., доц. _____

Олександр БОНДАРЕНКО

Київ – 2023

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1. Лексико-граматичні особливості російсько-китайського перекладу суспільно-політичних текстів	
1.1 Місце суспільно-політичного дискурсу в перекладацькій діяльності.....	6
1.2 Структура та особливості суспільно-політичних текстів.....	13
1.3 Теоретичні аспекти перекладу китайськомовних суспільно-політичних текстів російською мовою.....	26
Висновки до розділу 1.....	32
Розділ 2. Способи, особливості та види перекладу китайськомовної суспільно-політичної лексики російською мовою	
2.1 Лексичні трансформації російсько-китайського перекладу (на основі ряду статей та інтерв'ю уповноважених послів КНР в Україні).....	34
2.2 Граматичні особливості російсько-китайського перекладу (на основі ряду статей та інтерв'ю уповноважених послів КНР в Україні).....	48
2.3 Аналіз типових перекладацьких помилок.....	58
Висновки до Розділу 2.....	64
Висновки.....	66
Список використаних джерел.....	69

ВСТУП

У період глобалізації переклад проникає у всі сфери нашого життя і реалізовується у різних контекстах. Залежно від тематики та відповідно до жанрово-стилістичної класифікації прийнято виділяти такі види спеціального перекладу: науково-технічний, суспільно-політичний, торговельно-економічний, юридичний, медичний, військовий, спортивний, фінансовий та ін. Суспільно-політична сфера, безперечно, грає величезну роль у житті суспільства, а суспільно-політичний переклад на даний час є найбільш актуальним через розвиток міжнародних відносин та зміцнення міжнародного співробітництва у різних сферах.

Суспільно-політична тема супроводжує людство на етапі всього його існування, а якісний переклад суспільно-політичних текстів безпосередньо впливає на життя суспільства та міжнародні зв'язки .

Актуальність магістерського дослідження зумовлена тим, що проблема перекладу суспільно-політичних текстів пов'язана з дослідженням ресурсів мови як засобу впливу та маніпуляції суспільною свідомістю. Отже перекладач, який працює з суспільно-політичними текстами, звертаючись до базового категоріального апарату, має враховувати надзвичайно важливий у сучасній

лінгвістиці полілінгвістичний аспект.

Мета дослідження — класифікувати основні лексико-граматичні особливості російсько-китайського перекладу суспільно-політичних текстів.

Завдання поставлені під час дослідження:

1. Дослідити основні характеристики суспільно-політичних текстів.
2. Розглянути особливості суспільно-політичного дискурсу.
3. Визначити лексико-граматичні особливості перекладу суспільно-політичних текстів з російської на китайську мову.

Об'єктом дослідження стали тексти суспільно-політичного характеру, мовою оригіналу яких є російська та китайська та їх переклад на китайську та російську мови.

Предметом дослідження є лексико-граматичні особливості перекладу суспільно-політичних текстів з російської мови на китайську.

Матеріалом дослідження є ряд статей та інтерв'ю уповноважених послів КНР в Україні .

Джерельною основою стали праці Фан Сяньжуна, Чжана Шичжао, Юй Ліміна, В.І.Горелова, О.І.Шайгала, А.І.Іванова та інших дослідників. Специфіка теми роботи зумовила такі методи і прийоми дослідження, як: комунікативно-прагматичний та інтерпретаційний аналіз тексту, а також метод контрастивно-перекладацького аналізу.

Теоретичне значення роботи полягає в комплексному узагальненні особливостей перекладу російської мови на китайську.

Практична цінність результатів дослідження зумовлена можливістю використання матеріалу магістерського дослідження в навчальних та перекладацьких проєктах, при підготовці до занять (семінарських і практичних) з теорії і практики перекладу, під час проходження різних форм перекладацької практики.

Розділ 1

Лексико-граматичні особливості російсько-китайського перекладу суспільно-політичних текстів

1.1 Місце суспільно-політичного дискурсу в перекладацькій діяльності

Переклад залишається одним з найважливіших способів міжкультурної комунікації. У перекладацькій діяльності з кожним роком з'являється все більше дискурсів та тем необхідних до перекладу. Розвиток глобалізації та технологій зробив світ більш тісним, що відкрило нові можливості для міжкультурного спілкування. Поява нових тем та дискурсів вимагає від перекладачів постійного удосконалення своїх знань та навичок, а також використання новітніх технологій та інструментів ефективного перекладу.

Переклад художніх та суспільно-політичних текстів є одним з найважчих завдань для перекладача. Основна складність полягає в тому, що такі тексти містять багато інтенцій, метафор, алегорій, які важко ретранслювати іншою мовою.

У художніх текстах, зокрема, дуже важливо передати авторський стиль, настрій та індивідуальну манеру мислення автора. Крім того, перекладач повинен зберегти автентичний голос наратора, його ідеї та стиль, культурні та історичні реалії епохи.

Переклад суспільно-політичних текстів є складним завданням через використання специфічної термінології, ідеологічну заангажованість та тенденційність.

Перекладач повинен бути добре ознайомлений з політичною та культурною ситуацією країни, з якої походить текст, а також з міжнародними відносинами та історією, щоб зрозуміти повний контекст та адекватно передати його в перекладі.

У будь-якому випадку, перекладач повинен мати високий рівень знання мови, здатність до аналітичного мислення та творчого підходу до вирішення проблем. Це може допомогти забезпечити якість перекладу та зберегти автентичність оригіналу.

Суспільно-політична діяльність впливає на всі аспекти життя суспільства. У політичній сфері використовуються різноманітні мовні засоби, такі як: риторика, дебати, промови, сугестивні технології, психологічні техніки та інші. Крім того, політичний дискурс може впливати на мовну ситуацію в країні, регулювати інші аспекти мовного життя, здійснювати як емоційний, так і прагматичний вплив на адресата.

Лінгвісти досліджують мову, що формує політичний дискурс, аналізують його структуру, функції. Вивчають мовні засоби, способи комунікації, тактики та стратегії аргументації та впливу, що використовуються у суспільно-політичному дискурсі. Аналізують, як

політичні ідеології та конфлікти впливають на мову та мовлення, як створюється аргументаційний потенціал суспільно-політичного тексту.

Отже, політика та мова взаємопов'язані, і вивчення особливостей перекладу суспільно-політичного дискурсу може допомогти краще зрозуміти сутність політичних процесів та їх вплив на суспільство.

Як вважає А.П. Чудінов «...у зміст політичного дискурсу повинні бути включені всі присутні в свідомості спікера, слухача (письменника, читача) компоненти, здатні впливати на породження та сприймання мови» [1]. В суспільно-політичному дискурсі беруть участь не тільки політики, а й інші представники суспільства, які є активними учасниками суспільно-політичної комунікації: активісти, громадські діячі, журналісти, вчені, експерти. Важливо зазначити, що суспільно-політичний дискурс є взаємодією всіх учасників суспільства, які мають право на свою думку та можуть брати участь у процесі прийняття важливих рішень.

Активність учасників суспільно-політичного дискурсу сприяє розвитку демократії, підвищенню якості прийнятих рішень. Крім того, відкриває можливості для висловлення різноманітних поглядів, що забезпечує більш глибоку інтеграцію різних соціальних груп та забезпечує краще розуміння їх потреб та проблем.

Постійні зміни та розвиток дискурсу є необхідними оскільки

суспільство постійно змінюється, із змінами пов'язані нові проблеми та виклики, які потребують вирішення. Відкритість до змін та нових ідей є ключем до успіху в будь-якому дискурсі.

Крім того, суспільно-політичний дискурс має величезний вплив на суспільство, оскільки пов'язаний з питаннями, що стосуються життя кожного громадянина. Наприклад, питання економіки, безпеки, освіти, здоров'я та багато інших є важливими для кожної людини.

Отже, перекладацька діяльність є надзвичайно важливою в міжнародній комунікації і сприяє взаєморозумінню між різними культурами та націями. У цьому контексті суспільно-політичний дискурс відіграє важливу роль, оскільки він впливає на те, як сприймається та інтерпретується інформація.

Перекладачі, які займаються перекладом суспільно-політичних текстів, повинні мати глибокі знання з усіх аспектів пов'язаних з життям країни. Вони повинні уважно відслідковувати суспільно-політичні події та тенденції, розуміти різні дискурсивні практики, що використовуються у суспільно-політичній сфері життя суспільства.

У перекладацькій діяльності суспільно-політичний дискурс відіграє важливу роль у визначенні того, які слова та вирази найкраще відобразатимуть зміст оригінального тексту. У перекладі суспільно-політичних текстів, фахівці повинні бути в змозі передати важливі політичні терміни та концепти, зберігаючи при цьому їх оригінальний

зміст і контекст.

Крім того, перекладацька діяльність може впливати на суспільно-політичний дискурс. Наприклад, перекладачі можуть використовувати власні перекладацькі рішення, щоб транслювати певні політичні переконання. У цьому випадку важливо зберігати об'єктивність та нейтральність в перекладі.

Через це суспільно-політичний переклад є необхідним для забезпечення ефективної співпраці між країнами у різних сферах, таких як торгівля, правове співробітництво, культурний обмін та інше. Наявність фахового перекладу політичних документів та міжнародних угод є ключовим фактором у збереженні стабільності та зміцненні довіри між країнами.

Ключовою сферою суспільно-політичного перекладу є сфера пропаганди та інформаційної війни. У сучасному світі інформація є надзвичайно важливим ресурсом, тому розуміння правильного значення та відтінків слів, вживаних у політичному дискурсі, може визначати успіх або невдачу у просуванні інтересів країни.

Тому, суспільно-політичний переклад є важливою складовою міжнародного співробітництва та взаєморозуміння між країнами, а його важливість зростає з розвитком глобалізації та інформаційних технологій.

Отже, можна дійти висновку, що у світі, де міжнародна торгівля та

політичні відносини стають все більш складними, переклад суспільно-політичної тематики є обов'язковим для підтримання ефективної комунікації між країнами. Таким чином, можна стверджувати, що переклад суспільно-політичної тематики займає важливе місце у сучасному світі та перекладацькій діяльності і є ключовим фактором для розвитку міжнародних відносин.

1.2 Структура та особливості суспільно-політичних текстів

Суспільно-політичний дискурс включає різноманітні форми комунікації, які мають на меті інформування громадськості про соціальні та політичні явища в суспільстві. Це можуть бути видання медійної сфери, які публікують новини, аналітичні матеріали та коментарі, публіцистичні тексти, виступи політиків та громадських діячів, заяви офіційних осіб та представників громадських організацій, радіо- та телепередачі, в яких обговорюються актуальні питання суспільного та політичного життя [18]. Усі ці комунікаційні форми створюють можливість для дискусії, аналізу та критики з метою формування громадської думки та визначення тенденцій розвитку суспільства.

Головною особливістю суспільно-політичних текстів також є взаємозв'язок між мовою та політикою, адже саме завдяки мовним технологіям, політики виражають власні концепції та настанови.

Отже, в політичному дискурсі у фокусі дослідження не лише використання мовних одиниці, але й їх сприйняття.

Основи теорії політичного дискурсу були закладені представниками кембриджської та оксфордської філософських шкіл у 50-ті роки ХХ ст., які здійснили аналіз лінгвістичного контексту суспільної думки [20]. Серед класичних робіт з цієї проблематики можна відзначити праці Т. А. Ван Дейка [23], Р. Барта [24], М. Фуко [25], Ю. Хабермаса [26], Т.Н. Лобанової [10], В.І. Горєлова [5], А. Чудінова [1], Л.В. Лукіна [3], на особливу увагу заслуговують роботи китайських дослідників - Чжан Шичжао [11], Ке Яна [12], Лі Сяндуну [13].

Суспільно-політичні тексти мають специфічну структуру яка відрізняє їх від інших типів текстів. Основні складові таких текстів можуть включати:

1. Заголовок: заголовок повинен бути коротким, зрозумілим та точним, він повинен відображати основну тему або ідею тексту.
2. Вступ: вступ містить короткий опис проблематики тексту, а також мету та цілі його написання.
3. Основна частина: це найбільш об'ємна частина, яка містить в аргументи, факти, тези та докази.
4. Висновки містять короткий підсумок, який відображає основну думку автора.

5. Додатки: ця частина містить додаткову інформацію, таку як таблиці, графіки, діаграми, картинки або посилання на джерела, які автор використав. [19]

Також до структурних особливостей суспільно-політичних текстів входить:

1. Чітко сформульовані тези: це основна ідея, яка висувається в тексті її аргументи та докази.
2. Фактична підтримка: автор повинен надати докази та факти, щоб підтвердити свою тези та аргументи.
3. Активна позиція: в суспільно-політичних текстах автор зазвичай висуває свою точку зору та відстоює її. Такий текст часто відображає важливі суспільні проблеми та інтереси.
4. Нейтральний тон: хоча автор може відстоювати свою позицію, текст повинен залишатися об'єктивним та не містити підозрілих загальних міркувань чи емоцій.
5. Структурованість: суспільно-політичний текст повинен мати логічну послідовність аргументів та доказів, щоб читач легко міг розуміти ідеї, які висуває автор.
6. Наявність аналізу: часто такі тексти містять аналіз проблем, які порушуються, та висновки щодо їх рішення.
7. Адресат: суспільно-політичний текст зазвичай має свою аудиторію, тому автор має звертатися до неї та знати її потреби та очікування.

8. Релевантність: такий текст повинен бути актуальним та відповідати поточним суспільним проблемам та питанням [19].

Однією з особливостей суспільно політичних текстів є сфера їх функціонування: як письмова, так і усна. Це пов'язано з тим, що такі тексти зазвичай використовують для передачі інформації про соціально-політичні процеси, події, проблеми та позиції стосовно них.

У письмових суспільно-політичних текстах можна відзначити такі жанри, як новини, статті, коментарі, аналітика, звернення тощо. Ці тексти мають свої особливості у плані структури, використанні мовленнєвих засобів та стилістичних прийомів, які допомагають авторам передати необхідну інформацію та викликати певні емоції у читачів.

Усні суспільно-політичні тексти можуть бути представлені, наприклад, промовами, телевізійними та радіоінтерв'ю, дебатами тощо. Такі тексти також мають свої жанрові та стилістичні особливості, які допомагають спікеру передати свою позицію та вплинути на думки та переконання слухачів.

Публіцистика є одним з основних жанрів суспільно-політичного дискурсу. Цей жанр охоплює широкий спектр текстів, які мають на меті висловлювати авторську думку з приводу актуальних проблем суспільства та політики, а також аналізувати події та явища, що відбуваються в житті країни і світу.

Тексти публіцистики можуть мати різні форми та стилістику: це можуть бути статті, есе, коментарі, інтерв'ю, репортажі та інші жанри. Автор публіцистики виступає з власною точкою зору, але водночас повинен ґрунтувати свої думки на фактах та аргументах, що робить цей жанр важливим інструментом формування громадської думки та політичної культури.

Публіцистика має свої лексичні особливості. Нижче описані деякі з них:

1. Доступність: публіцистика характеризується використанням простої лексики та конструкцій речень, що дозволяє легко сприймати текст. Автори публіцистичних текстів намагаються максимально спростити складні концепти та явища, щоб зрозуміти їх було простіше для читача.

2. Поєднання складних та простих явищ: публіцистика часто поєднує у своїх текстах складні та прості явища, щоб зрозуміти суть події з різних ракурсів. Наприклад, під час опису новини автор може пояснити причини події, її наслідки та відображення у суспільстві.

3. Синтез різних стилів: публіцистика може включати в себе елементи різних стилів мови, таких як науковий, художній, офіційний та інші. Наприклад, автор може використовувати емоційно забарвлену лексику, щоб передати свою позицію по відношенню до події.

4. Наявність суспільно-політичної термінології та художніх засобів

в одному тексті: публіцистика може містити в собі складну термінологію та художні засоби. Автор використовує їх, щоб передати певну інформацію та створити необхідне враження у процесі сприйняття тексту [31].

Публічні виступи у суспільно-політичному дискурсі включають в себе промови, дебати, інтерв'ю, телепередачі та інші форми комунікації, що спрямовані на формування та вираження громадської думки щодо питань суспільного та політичного життя.

Такі виступи можуть бути виконані різними людьми - від політиків та державних діячів до активістів та громадських лідерів, які хочуть висловити свої погляди на актуальні теми.

Публічні виступи у суспільно-політичному дискурсі мають велике значення для формування громадської думки та розуміння суспільних процесів. Вони можуть допомогти вирішити важливі проблеми та змінити курс розвитку країни або світу [31].

У світі сьогодення, зокрема у віртуальному просторі, публічні виступи у суспільно-політичному дискурсі набувають все більшого значення. Тому важливо розвивати вміння ефективно виражати свої ідеї та переконання, як у реальному житті, так і в онлайн-середовищі.

Всі ці жанри об'єднує яскрава пропагандистська та агітаційна манера викладу інформації, направлення основної ідеї на формування або повну зміну думки щодо певного явища, інформативність, а також

наповненість такими мовними явищами як: кліше, вигуки, риторичні запитання, буквалізми, газетні штампи, суспільно-політична термінологія та інше.

Вплив на співрозмовника є однією з ключових функцій дискурсу, і вибір мовних засобів для цього може бути досить складним завданням. Для досягнення цієї мети спікер може використовувати різні стратегії та мовні засоби, такі як аргументація, переконання, емоційний вплив тощо.

Одна з основних стратегій впливу на співрозмовника-це аргументація, коли спікер намагається переконати співрозмовника у своїй правоті або вплинути на його поведінку за допомогою аргументів. Для цього використовуються мовні засоби, які допомагають створити враження обґрунтованості та логічності висловлювання.

Іншою стратегією є переконання, яке полягає в тому, щоб вплинути на співрозмовника. Для цього використовуються мовні засоби, які націлені на акцентування переваг чи користі від запропонованої дії або думки.

Також дискурс може використовувати емоційні засоби впливу, такі як підсилення тону голосу, вживання експресивно маркованої лексики, емоційних інтонацій тощо. Ці засоби допомагають спікеру створити враження щирості та емоційності своїх думок.

Крім того, складовою суспільно-політичного дискурсу може бути використання засобів для створення довіри, наприклад, цитат відомих особистостей тощо. Ці засоби допомагають підтвердити власну компетентність та вірогідність висловлювань і створити позитивний імідж спікера в очах співрозмовника.

Також важливо враховувати культурні та соціальні особливості співрозмовника та контекст, у якому відбувається дискусія, так як ці фактори можуть впливати на ефективність вибору мовних засобів та стратегій впливу.

Сучасна політична лінгвістика є складовою частиною сучасного мовознавства, тому вона успадковує багато рис, характерних для цієї науки. Деякі з них такі:

1. Мультидисциплінарність: політична лінгвістика включає в себе різні наукові дисципліни, такі як лінгвістика, політична наука, соціологія, психологія та інші.

2. Фокус на текстах: політична лінгвістика вивчає мовні тексти, зокрема, політичні виступи, заяви, законодавчі акти та інші документи.

3. Вивчення мовних засобів та їх використання: політична лінгвістика досліджує мовні засоби, що використовуються політиками та відображають їхні погляди, позиції та ідеології.

4. Аналіз дискурсу: політична лінгвістика зосереджена на вивченні дискурсу, тобто взаємозв'язку між мовою та соціальною дійсністю.

5. Критичний підхід: політична лінгвістика ставить перед собою завдання аналізувати та критично оцінювати мовні засоби та практики, які використовуються політиками та відображають певну соціальну дійсність.

6. Ставлення до мовної політики: політична лінгвістика вивчає мовну політику, яка є одним із інструментів формування політичної влади та впливу на суспільство.

Суспільно-політичний дискурс використовує спеціальну лексику, що відображає поняття, які пов'язані з політикою, суспільством та іншими аспектами суспільного життя. Тексти суспільно-політичного дискурсу зазвичай мають офіційно-діловий або публіцистичний стиль написання, залежно від контексту і цільової аудиторії [19].

У таких текстах використовуються спеціальні терміни, які можуть бути незрозумілими для широкої аудиторії. Однак, відповідно до мети тексту, може використовуватися також і загальноживана лексика. Тексти суспільно-політичного дискурсу також можуть містити велику кількість порівнянь та інших лінгвістичних засобів, які використовуються для залучення уваги читача та вираження певної точки зору. Однак, такі засоби використовуються з обережністю, оскільки вони можуть забарвлювати текст та впливати на його об'єктивність.

Таким чином, текст суспільно-політичного дискурсу має свої

особливості, які відрізняють його від наукових або літературних текстів.

Кліше можна розглядати як стандартні вислови, які повторюються в різних контекстах і є загальноживаними у певній мовній спільноті. Ці вислови можуть бути простими фразами, словами, символами, образами або ідеями.

У суспільно-політичному дискурсі кліше можуть використовуватися для того, щоб виразити певну ідею або позицію швидко і ефективно. Однак, використання кліше може також спричинити зневіру, нудьгу або непорозуміння серед слухачів, оскільки ці вислови можуть бути використані недостатньо точно або поза контекстом. [16]

У суспільно-політичному дискурсі кліше можуть також використовуватися для збільшення впливу та ефективності повідомлень, що містяться в них, оскільки вони легко закарбовуються у пам'яті. Однак, це може також спричинити недостатнє розуміння та поверхневність сприйняття.

Основними сферами використання є кіно, політика, музика, література, освіта. За вираженням виділяють: ідеологічні, псевдонімні, стильові, монтажні і граматичні кліше. Ідеологічні кліше найчастіше використовуються у політичному дискурсі.

Ідеологічне кліше - це усталене стереотипне уявлення, шаблонний вираз, який використовуються для надання оцінки політичним явищам. Типовими ідеологічними кліше є “рівні можливості для всіх”, “слуга народу”, “залізна завіса”.

Мовний штамп - це вираз або словосполучення, яке стало популярним в певному соціальному чи професійному середовищі та почало вживатися занадто часто та без вагомої причини, що може призвести до його надмірного використання та втрати первинного значення. Наприклад, мовний штамп у бізнес-середовищі може бути фраза "думаю, що ясно", яка вживається для закріплення розуміння між співрозмовниками, але якщо вона вживається занадто часто, то може втратити свою вагомість та стати надмірною формалізованою формою спілкування [31].

Штампи мають кілька різновидів:

1. Універсальні слова – це узагальнені слова. “Слабо ведуться роботи”.
2. Парні слова, чи слова-супутники, які зазвичай вживаються у мові разом. “Адамове яблуко” [33].

Буквалізми - це вирази або використання слів в їх прямому, літеральному значенні, без урахування їх контекстуального значення або ідіоматичного вживання [21].

Експресивність мови як спосіб привертання уваги читача та слухача. Експресивність мови є важливим способом привертання уваги читача та слухача. Це включає в себе використання збагачених, живих та змістовних слів, а також вміння передати емоції та почуття через мову.

Коли мова експресивна, вона приваблює увагу людей та здатна залишатися в їх пам'яті надовго. Це дозволяє досягати різних цілей, наприклад, переконувати людей, змінювати їхні думки та переконання, розважати або навчати.

Експресивна мова може використовуватися в різних контекстах, таких як література, мистецтво, реклама, політика, наука та багато іншого. Успішні мовні виступи та текстові повідомлення відзначаються не тільки правильним синтаксисом та правописом, але й вмінням використовувати різноманітні слова та фрази, що передають багато емоцій та настроїв [23].

Використання розмовної сленгової і ненормативної лексики. З одного боку, використання такої лексики може бути ефективним способом привертання уваги до проблем та питань, що потребують уваги суспільства. Розмовна лексика може бути більш доступною та зрозумілою для широкої аудиторії, що сприяє поширенню інформації та підвищенню її свідомості. Ненормативна лексика, з іншого боку,

може викликати емоції, що допомагає привернути увагу до проблеми та викликати обговорення її серйозності.

З іншого боку, використання розмовної сленгової та ненормативної лексики може мати негативні наслідки. Така лексика може викликати обурення та негативну реакцію від деяких членів суспільства, особливо тих, які прагнуть до збереження мовної культури та етикету. Також, використання ненормативної лексики може підірвати авторитет тих, хто використовує її в публічному виступі, особливо якщо це стосується політиків та громадських діячів.

Отже, використання розмовної сленгової та ненормативної лексики в суспільно-політичному дискурсі потребує обережного підходу. Залежно від конкретної ситуації та мети виступу, така лексика може бути ефективним засобом впливу на аудиторію, або ж навпаки, може викликати негативну реакцію та підірвати авторитет виступаючого.

Образна фразеологія та ідіоматична лексика є важливими засобами комунікації, які можуть бути використані для залучення уваги аудиторії та підсилення емоційного впливу в політичних виступах.

Одним з таких засобів є гра слів, яка полягає у використанні слів зі схожими звучанням або написанням, але з різним значенням, для підсилення ефекту гумору або навіть іронії. Наприклад, політик може сказати: "Наші опоненти віддають перевагу квадратному колу, але ми вважаємо, що кругле коло є більш відповідним для нашої країни", що

може здатися абсурдним, але залежно від контексту може мати глибший зміст.

Крім того, прислів'я та приказки також можуть бути використані в політичних виступах, оскільки вони мають глибокий сенс та можуть бути вжиті у відповідний контекст для підсилення аргументації. Наприклад, політик може сказати: "Якщо ми не будемо займатися вирішенням цієї проблеми зараз, то ми пізніше будемо збирати плоди нашої бездіяльності", що може бути використано для підсилення необхідності прийняття конкретних дій [24].

Таким чином, особливості суспільно політичних текстів виражені на лексично-стилістичному рівні. Головними маркерами суспільно-політичних текстів виступає специфічна лексика, яка формує стилістичні особливості даного дискурсу.

1.3 Теоретичні аспекти перекладу китайськомовного суспільно-політичного дискурсу російською мовою

Суспільно-політичний переклад включає в себе переклад газетних публіцистичних текстів а також виступи суспільно-політичних діячів.

Як і будь-який переклад, суспільно-політичний здійснюється на кількох рівнях для забезпечення належної передачі змісту і контексту повідомлення. Ось опис рівнів перекладу:

1. Рівень слів: перекладач старається знайти відповідні еквіваленти для кожного окремого слова з вихідного тексту. Він враховує значення, конотації та виразність слів, щоб відтворити їх у цільовій мові.
2. Рівень словосполучень: перекладач розглядає сполучення слів і використовує відповідні фрази або колокації в цільовій мові, які краще передають сенс словосполучень з оригінального тексту.
3. Рівень речень: перекладач аналізує синтаксичну структуру речень вихідного тексту та відтворює її в перекладі. Він враховує граматичні правила та порядок слів, щоб забезпечити зрозумілість і логічну послідовність у цільовій мові.
4. Рівень тексту: перекладач забезпечує збереження загального змісту, ідеї та контексту тексту. Він враховує стиль, тон, культурні аспекти та специфіку суспільно-політичної термінології, щоб зробити переклад наочним і зрозумілим для читачів цільової мови. Кожен рівень характеризується різними перекладацькими задачами різної складності. В цілому найскладнішими складовими перекладу суспільно-політичного дискурсу є необхідність володіння великим багажем знань, таких як основи перекладацької діяльності, її лінгвістичні та екстралінгвістичні складові, жанрові та стилістичні особливості. Також проблемною зоною суспільно-політичного перекладу є пошук, підбір та фільтрація лексичних засобів які

повинні стати основними складовими якісного перекладу. Ускладнює задачу і мова, на яку треба перекладати. [5]

Китайська та російська мова мають мало спільних точок дотику. Китайська мова відноситься до сино-тибетської мовної родини, спільних коренів або граматичної тотожності російська та китайська мови між собою не мають. Китайська мова має велику кількість діалектів, що істотно відрізняються один від одного. Зазвичай, житель північного Китаю не розуміє носія південного діалекту. Континентальний Китай використовує одну письмову систему (спрощене ієрогліфічне письмо), Тайвань та Гонконг досі користуються традиційним ієрогліфічним письмом. У сучасній перекладацькій сфері, перекладачі китайської мови не вивчають традиційне письмо. Щодо діалектичної різноманітності китайської мови варто зазначити, що всі суспільно-політичні документи та заходи користуються діалектом Путунхуа. Путунхуа - офіційний діалект Китаю, який використовується в усіх державних установах і тому спеціалісти зазвичай вивчають саме стандартний китайський діалект-Путунхуа, що значно спрощує перекладацьку задачу. [6]

Російська мова також має низку особливостей, які ускладнюють її переклад на інші мови. Такими особливостями можна назвати складну граматичну систему російської мови (відмінки, велика кількість виключень із правил, нечітка постанова порядку слів у

реченні тощо). Іншими особливостями російської мови можна вважати наповненість мови фразеологізмами, прислів'ями тощо. [15]

Найбільш далекими категоріями в цих мовах є:

1. Алфавіт: Китайська мова використовує письмову систему, засновану на ієрогліфах, відомих як ханьці. Російська мова використовує кирилицю, що базується на грецькому алфавіті. Ці дві системи письма суттєво відрізняються одна від одної.
2. Граматика: Китайська та російська мови мають різні граматичні структури. В китайській мові відсутня флексія слів і сполучників, а граматичні відношення виражаються через порядок слів і частково за допомогою часток. Російська мова, натомість, є мовою розширеного словосполучення, де граматичні відношення виражаються за допомогою закінчень, родових та числових форм слів.
3. Лексика: Китайська та російська мови мають значні відмінності у своїй лексиці. Китайська мова має свою унікальну систему слів, пов'язаних з китайською культурою, традиціями та філософією. Російська мова має свою власну лексику, яка відображає російську історію, культуру та соціальні реалії.

Однак, можна знайти кілька спільних аспектів між цими мовами.

Ось кілька прикладів:

1. У обох мовах існує категорія числівника "один". У китайській мові він виражається як "一" (yī), а в російській мові - "один" (odin).

2. Обидві мови мають систему наголосів, хоча принципи наголошування різні. У китайській мові наголос покладається на певний тональний акцент, тоді як у російській мові наголос може змінюватись залежно від форми слова.

3. Китайська та російська мови мають власні системи письма. Китайська мова використовує систему письма ієрогліфів, відомих як ханьзі, тоді як російська мова використовує кирилицю.

Російсько-китайський переклад має ряд особливостей. З них можна виділити такі:

1. Різниця в написанні. Російська мова має характерну рису як для європейської мови-алфавіт, слова - довгі, складаються з літер, в китайській мові - ієрогліфи, які, зазвичай, мають дві-три складові дуже короткі в написанні, тому при перекладі китайський варіант коротше, ніж російський. Наприклад: “习近平外交思想有利于推动建设一个更加和平稳定和繁荣的世界” “Идеи Си Цзиньпина о дипломатии способствуют строительству мирной, стабильной и процветающей планеты”.

2. Китайська мова немає пунктуації, тому при перекладі спеціаліст повинен сам виставляти пунктуацію, дивлячись на контекст і граматику речення.

3. Особливості на рівні вимови. В російській мові багато складних для китайської мови звуків, а в китайській- складнощі на тональному рівні, наприклад: Киев-Jifu-j 基辅.

Тобто, російсько-китайський переклад має багато особливостей на всіх мовних рівнях: лексичному, граматичному і навіть на мовленнєвому. Для того, щоб якісно виконати переклад на російську або китайську мови треба дотримуватися таких правил: при усному перекладі звертати увагу на вимову і правильне членування речення (зادля збереження конетксту), при письмову перекладі намагатися правильно розставити пріоритети, зберегти сенс та синхронізувати оригінал та переклад.

Висновки до розділу 1

Суспільно-політичний дискурс займає важливе місце у житті суспільства. Аналізуючи його особливості, можна зробити висновок, що суспільно-політичні тексти мають ряд деталей на які треба звертати увагу: емоційність, використання політичної лексики, буквалізмів, кліше. Суспільно-політичні тексти мають чітку структуру та посил, який має сприйняти суспільство (пропаганда, важлива інформація тощо).

Переклад суспільно-політичних текстів є важливою складовою міжнародних відносин та комунікації. Російсько-китайський суспільно-політичний переклад використовується у міжнародній

сфері, а також у царині використання технологій тощо. Основною проблемою в російсько-китайському перекладі є неоднорідність мов: граматична різноманітність, лексична невідповідність тощо.

Отже, для якісного російсько-китайського перекладу суспільно-політичного дискурсу необхідно мати велику кількість різноманітних ресурсів. Лексика, що використовується у такому типі перекладу має широке коло використання, оскільки суспільно-політичний дискурс охоплює різноманітні теми, поняття і терміни. У суспільно-політичному дискурсі контекст є надзвичайно важливим елементом. Інтерпретація та розуміння термінології залежить від контексту, настрою, сенсу та ситуації, в якій вона була вимовлена або написана. Тому при перекладі суспільно-політичного дискурсу важливо враховувати не лише слова, а й їхню конкретну семантику та значення в даному контексті.

Розділ 2

Способи, особливості та види перекладу китайськомовної суспільно-політичної лексики російською мовою

2.1 Лексичні трансформації російсько-китайського перекладу (на основі ряду статей та інтерв'ю уповноважених послів КНР в Україні)

Суспільно-політичні тексти часто містять багато специфічної лексики, що може створювати певні проблеми для перекладачів. Для створення якісного перекладу можна використовувати перекладацькі трансформації. Найчастіші використовуються такі:

1. Точний (дослівний) переклад: цей підхід передбачає пряме перекладання кожного слова або виразу без зміни його значення. Такий спосіб можна вважати доцільним при перекладі технічних або інших спеціалізованих термінів, які мають чітко визначене значення.
2. Фонетичний переклад: цей засіб використовує звуки, наприклад китайської мови, для передачі звучання на російську “一心一意“ може бути перекладений чітко фонетичним складом “уї хїп уї уї”.
3. Калька: передбачає буквальне перенесення структури та форми виразу на іншу мову. Наприклад, “一帶一路”, “Один пояс, один шлях”
4. Контекстуальний переклад: цей підхід використовується для передачі змісту та ідеї тексту. Такий вид перекладу може бути корисним для транслювання більш складних ідей або абстрактних понять.

В суспільно-політичних текстах часто використовуються топоніми

— назви географічних об'єктів, таких як країни, міста, річки, гори тощо. Це зумовлено тим, що в суспільно-політичному дискурсі зазвичай йдеться про події, які відбуваються в певному місці або мають вплив на це місце. Топоніми можуть вказувати на те, де відбувається конфлікт, де знаходяться стратегічні об'єкти, які держави контролюють ці території, тощо. Крім того, використання топонімів у текстах допомагає створювати образи та асоціації з певними місцями, що може впливати на емоційний стан та уявлення читача про те, про що йдеться в тексті [5].

Так, наприклад, в інтерв'ю уповноваженого посла Китаю в Україні - Фань Сяньжуна газеті «ФОРМАТ»:

乌克兰大使范先荣在乌主流媒体"2000 报"发表题为"习近平外交思想有利于推动建设一个更加和平稳定和繁荣的世界"的署名文章.

Фань Сяньжун Чрезвычайный и Полномочный Посол КНР в *Украине* “Идеи Си Цзиньпина о дипломатии способствуют строительству мирной, стабильной и процветающей планеты” використовуються такі топоніми.

Топонім Україна в китайській мові перекладений за допомогою фонетичного перекладу та калькування “*wukelan*”. Переклад топоніму Китай має багато загадок, адже на китайській мові Китай звучить як “zhongguo“. В російській мові така версія перекладу перекочувала скоріше всього з тюркської мови, адже народ

проживаючий на території Внутрішньої Монголії називався катаї. Ця назва немає ніякого відношення до оригіналу 中国 “zhongguo” і з Китаєм має лише опосередкований територіальний зв’язок.

*中国*是世界和平与发展的坚定维护者。 *Китай*- надежный защитник и мира и развития во всем мире.

Переклад топоніму Китай можна вважати історично-контекстуальним перекладом або історичною перекладацькою помилкою.

В інших доповідях посла також можна зустріти такі топоніми та їх переклад, наприклад:

今天， *亚太地区*国家正在经历经济复苏。*美国*等发达国家也在不断强化自己的地位， 竞争十分激烈。 今天 в странах *Азиатско-Тихоокеанского региона* наблюдается экономическое оживление. *США* и другие развитые страны также усиливают тут свои позиции, что приводит к жесткой конкуренции.

В перекладі топоніму *亚太地区*- Азіатсько-Тихоокеанський регіон використаний підхід точного перекладу, *США-美国*, де ієрогліф- 美 (гарний), 国 (країна), а отже “*гарна країна*”, також має історичне підґрунтя та може вважатися концептуально-історичним перекладом або ж перекладацькою недосвідченістю, як і у російському перекладі топоніму *Китай*.

中国与 *独立国家联合体*所有成员国保持良好关系。 Китай

поддерживает благоприятные отношения со всеми членами-государствами *СНГ*.

独立 Независимость 国家 Стран 联合体 Союз- точний переклад з перестановкою слів через різницю в синтаксисі.

В поле зрення *КНР* всегда было развитие отношений со странами бывшего *СССР*, где *Россия* претендует на ведущую роль, ссылаясь на свой экономический и военно-технический потенциалы. 与前 *苏联* 国家的关系发展一直在 *中华人民共和国* 的视野中, *俄罗斯* 声称在这方面发挥主导作用, 指的是其经济和军事技术潜力。

В цьому реченні топоніми перекладені завдяки різним способам: скорочення КНР (Китайська Народна Республіка) в китайській мові не існує, тому тут 中华人民共和国 повна назва країни і переклад конкретний, але з використанням аббревіатури в оригіналі, котра розкрита в перекладі (в цій статті посол давав інтерв'ю російською мовою і потім вона вже була перекладена на китайську і висвітлена на сайті посольства). Аббревіатура СССР існує в китайській мові, де 苏(калька)联(союз) змішаний переклад з використанням кальки та точного перекладу. 俄罗斯 (elulosi)-фонетичний переклад.

Страны *Евразийского континента* внимательно наблюдают за реализацией китайской инициативы «Экономический пояс Шелкового пути», что предоставит осязаемый импульс развитию сотрудничества между странами *Европы и Азии*. *亚欧大陆* 国家密切

关注中方“丝绸之路经济带”倡议的落实，这将为**欧亚国家**合作发展提供实实在在的动力。

В цьому випадку використовується точний переклад з скороченням в другому прикладі: **欧亚国家** (Євро-азійські країни).

20 июня 2011 г. председатель КНР Ху Цзиньтао покинул столицу Украины **Киев** и вылетел на Родину после того, как завершил государственные визиты в **Казахстан**, Россию и Украину и присутствовал на саммите ШОС в **Астане** и 15-м **Петербуржском** международном экономическом форуме.

2011 年 6 月 20 日，国家主席胡锦涛在结束对**哈萨克斯坦**、俄罗斯、乌克兰的国事访问并出席上海合作组织**阿斯塔纳**峰会和第十五届**圣彼得堡**国际经济论坛后，离开乌克兰首都**基辅**乘机回国。

В цьому реченні використовується велика кількість топонімів, Київ (jifu) має фонетичний підхід перекладу з заміщенням звукового ряду через відсутність в китайській мові чіткого звуку [к] та [в], Казахстан та Астана мають фонетичний переклад з заміщенням звуку [к], Петербург має кальку з англійської мови і звучить як (shengbidebao).

В текстах посольства також часто використовуються назви китайських та українських міст, і дев'яносто дев'ять відсотків власних назв перекладені фонетичним методом. **北京- (beijing)- Пекин**, **上海- (shanghai)- Шанхай**, **南京- (nanjing)- Нанкин**, **Харков- 哈尔科夫- (haerkefu)**, **Одесса- 敖德萨- (aodesa)**, **Сумы- 苏**

梅- (sumei).

В суспільно-політичному дискурсі часто згадуються імена політичних діячів. Це пов'язано з тим, що такі особистості зазвичай мають значний вплив на суспільство, багатий досвід та експертну думку в певних галузях. Вони відіграють важливу роль у формуванні громадської думки, ухваленні рішень на різних рівнях, а також у сприянні прогресу в різних сферах життя.

Переклад власних імен зазвичай також робиться за допомогою фонетичного перекладу або калькування.

Чрезвычайный и Полномочный Посол КНР в Украине **Фань Сяньжун**: Идеи **Си Цзиньпина** о дипломатии способствуют построению мирной, стабильной и преуспевающей планеты . 2020 年 9 月 4 日, 驻乌克兰大使**范先荣**在乌主流媒体《2000 报》发表题为《**习近平**外交思想有利于推动建设一个更加和平稳定和繁荣的世界》.

В обох випадках використаний фонетичний переклад.

Владимир Зеленский- (弗拉基米尔·泽连斯基)-fúlājīmǐ'ěr zéliánsījī.

Калька з української мови.

新华社北京 4 月 14 日电中共中央总书记、中华人民共和国主席、中央军事委员会主席**胡锦涛**, 中共中央政治局常委、国务院总理**温家宝**今天就青海省(华北).西部地区发生强烈地震作出重要指示, 要求彻底消除灾害后果。 Пекин, 14 апреля /Синьхуа/ -- Генеральный секретарь ЦК КПК, председатель КНР, председатель Центрального

военного совета *Ху Цзиньтао* и член Постоянного комитета Политбюро ЦК КПК, премьер Госсовета КНР *Вэнь Цзябао* сегодня дали важные указания по поводу сильного землетрясения в провинции Цинхай /Северо-Западный Китай/, потребовав полностью ликвидировать последствия стихии.

У більшості випадків можна помітити, що використовується фонетичний підхід, а, отже, можна зробити висновок що він оптимально підходить для перекладу власних імен в російсько-китайському перекладі.

В суспільно-політичних текстах для зручності та економії часу часто використовують скорочення. Наприклад, у політичному дискурсі часто використовуються скорочення таких термінів, як назви договорів, союзів та організацій тощо.

Проте використання скорочень не завжди зрозумілі для широкого загалу, тому в суспільно-політичній темі використовуються лише загально відомі і зрозумілі скорочення.

В російсько-китайському перекладі частіше скорочення використовуються російською мовою, а на китайській-повноцінні терміни.

КНР продолжает открывать свой рынок украинской сельскохозяйственной и пищевой продукции. *中国*继续对乌农产品和食品开放市场。

КНР-скорочення (Китайська Народна Республіка), в китайській мові також використовується просто Китай.

Чрезвычайный и Полномочный Посол **КНР** в Украине *г-н* Фань Сяньжун отвечает на вопросы еженедельника «2000». **中华人民共和国** 驻乌克兰特命全权大使范先荣 *先生* 回答了 2000 周刊的提问。

В цій версії китайського перекладу КНР повністю розшифрована, як і слово господин, яке вирішили скоротити.

历史证明, **中美两国**的选择是完全正确的。

История доказывает, что Китай и **США** сделали совершенно верный выбор.

В цьому прикладі в оригіналі та перекладі є скорочення, але вони різні. Наприклад, в оригіналі: (中(китайсько)美(американська)两(дві)国(країни)), скорочуються назви країн з використанням топоніму 国. В російській мові таке скорочення неможливе, тому скорочується лише назва - Сполучені Штати Америки.

Во-первых, население Китая составляет 1,3 млрд. человек, **ВВП** на душу населения составляет 3 тыс. долларов США. В соответствии нормами **ООН**, ныне в Китае насчитывается более 150 млн. человек, живущих за чертой бедности. 首先, 中国有 13 亿人口, 人均 **GDP** 为 3000 美元。按照**联合国**标准, 中国目前有超过 1.5 亿人生活在贫困线以下。

Випадок з ВВП- нетиповий для китайської мови, використовується

англійське скорочення GDP для вираження цього терміну, ООН в китайській версії перекладу ніколи не скорочується.

Китай занимает первое место в мире по мощности ГЭС объемам строящихся АЭС, площади гелионагревателей и по фотоэлектрическим генерирующим мощностям. 中国的水电容量、在建核电站、太阳能热水器面积和光伏发电量均居世界首位。

В російському тексті використовуються скорочення, які в китайському перекладі вирішено не скорочувати.

Господин посол, в нашей стране учится множество китайских студентов. Какова, на Ваш взгляд, причина такой популярности *пост-советских ВУЗов* среди китайских выпускников? 大使先生，在乌克兰留学的中国学生很多。在您看来，*前苏联国家的大学*在中国毕业生中如此受欢迎的原因是什么？

В оригіналі та перекладі використовуються скорочення термінів.

За прикладами, наявними в цьому підрозділі, можна зробити висновок, що скорочення притаманні російській мові більше ніж китайській.

В суспільно-політичному дискурсі існує тенденція використовувати словосполучення з різко позитивною або негативною конотацією. Це пов'язано з тим, що у культурі обох країн досить поширене використання емоційно забарвлених слів і фраз. Такі словосполучення не тільки забарвлюють текст емоційним

змістом, але і впливають на сприйняття людьми інформації (пропаганда), підсилюють стереотипне мислення та можуть трансформувати дійсність.

Как отметил Вэнь Цзябао, народы Китая и Украины связывает глубокая традиционная дружба. В течение 18 лет после установления дипотношений обе страны, всегда понимая и уважая коренные интересы и основные озабоченности другой стороны, стали хорошими друзьями, которые доверяют друг другу.

"Теперь появились новые шансы для развития китайско-украинских отношений. Обе стороны должны расширить контакты на высоком уровне, углубить взаимодействие в торгово-экономической, научно-технической, сельскохозяйственной и гуманитарной областях с целью открыть новую страницу в истории двусторонних связей", - подчеркнул председатель китайского правительства. 正如温家宝指出, 中乌两国人民有着深厚的传统友谊。建交 18 年来, 两国始终理解和尊重对方根本利益和基本关切, 成为相互信赖的好朋友。"当前中乌关系发展面临新机遇, 双方应扩大高层往来, 深化经贸、科技、农业、人文等领域合作, 共同谱写两国历史新篇章。双边关系," 主席强调。

1 月 31 日, 美国国务卿蓬佩奥在基辅接受美国广播公司记者采访时, 无端诋毁中乌互利合作。我们对此并不意外, 因为抹黑攻击中国早已成为蓬佩奥先生此访的“标配”。他的话里充满了冷战思维和对抗

戏的陈旧观念。除了为了洗脑目的而反复说明之外，没有令人信服的论据，不值得我们反驳。31 января Госсекретарь США Помпео необоснованно очернил взаимовыгодное сотрудничество между Китаем и Украиной в интервью журналистке Американской телерадиовещательной компании в Киеве. Для нас это не стало никакой неожиданностью, потому что очернение и атака в адрес Китая давно уже стали «стандартной комплектацией» визита г-на Помпео. В его словах полно устаревших идей мышления времен холодной войны и антагонистической игры. Кроме повторяющихся наставлений, с целью промывания мозгов, нет никаких убедительных аргументов и не достойны нашего опровержения.

В обох випадках, незалежно від поглядів перекладача, зроблений чіткий точний переклад з усіма тонкощами, який не впливає на сенс сказаного і лише його передає.

Номенклатурні назви є невід'ємною частиною суспільно-політичного дискурсу. Номенклатура - це система назв, що використовуються у певній сфері діяльності. Ці назви є дуже важливими, оскільки вони допомагають уникнути непорозумінь та допомагають зрозуміти специфіку того чи іншого предмета обговорення. У політичному дискурсі номенклатурні назви використовуються для позначення організацій, посад, законів, політичних партій та інших елементів політичної реальності.

Номенклатурні назви можуть мати різкий ступінь формальності та вживання. Деякі з них є офіційними та закріплені в законах, інші можуть мати менш офіційний характер та залежать від контексту. Незважаючи на це, номенклатурні назви відіграють важливу роль у політичному дискурсі, допомагаючи людям розуміти та аналізувати політичну дійсність.

После завершения «*холодной войны*» перестал существовать «*социалистический лагерь*», устанавливается многополярное мироустройство и ускоряется мировая глобализация. 冷战结束后, “*社会主义阵营*”不复存在, 世界多极秩序正在建立, 世界全球化进程加快。

Тип перекладу: буквальний.

中国担任 *G20* 主席国期间, 在讨论世界先进技术流通问题时, 努力达成共识。В период председательствования в «*Большой двадцатке*» (*G20*) Китай приложил немало усилий для достижения консенсуса при обсуждении вопроса оборота передовых технологий в мире.

Використаний дослівний переклад з калькуванням та розшифровкою номінативної назви.

Что именно, на Ваш взгляд, поспособствует участию Украины в «*Экономическом поясе Шелкового пути*»? 您认为乌克兰参与*丝绸之路*经济带建设的具体条件是什么?

Как постоянный *член Совета Безопасности ООН* и ответственная страна, мы не будем ни наблюдать за огнем с другой стороны, ни подливать масла в огонь, не говоря уже о том, чтобы воспользоваться возможностью поживиться на военной ситуации. 作为*联合国安理会常任理事国*和负责大国, 我们既不会隔岸观火, 也不会拱火浇油, 更不干趁机牟利的事。

Тип перекладу: буквальный.

Мы приветствуем активное участие Украинской стороны подходящим ей образом в построении «*Один пояс – Один путь*». 我们欢迎乌克兰以适合自己的方式积极参与“*一带一路*”建设。

Використовується калькування з китайської мови.

Кліше є важливою лексичною одиницею суспільно-політичних текстів, оскільки застосовується для вираження стереотипних ідей або понять, що допомагає авторам швидше та ефективніше спілкуватись зі своїми аудиторіями. Використання кліше може мати позитивний вплив на читача, коли вони вживаються відповідно до контексту, але можуть також призвести до втрати уваги, коли їх використання - частотне або неправильне. Також, у суспільно-політичних текстах, функція кліше - маніпулювання читацькою думкою або зміцнення стереотипів.

Под руководством Компартии за эти 60 лет Китайская народная республика в своем развитии достигла больших успехов и стала

основным лидером на рынке. 在共产党的领导下, 60 年来, 中华人民共和国取得了长足的发展, 成为了 *主要市场领袖*.

Вид перекладу: буквальный.

共产党的领导和市场经济原则共同构成中国社会主义制度的特征, 也是现阶段 *马克思主义中国化* 存在的重要原则。这是中国人的创造。

Руководство Компартии и принципы рыночной экономики вместе взятые являются особенностью социалистического режима в Китае, и также являются важным принципом существования *китаизированного марксизма* на данном этапе. Это является творением китайского народа.

Вибраний підхід: калькування.

При наличии нынешних тенденций в мировой экономике Китай значительно усилил внимание к технологическому уровню национальной промышленности и расширению своего присутствия на международном рынке *передовых технологий*.

在当前全球经济趋势下, 中国对提升民族工业的技术水平和扩大在国际 *先进技术* 市场的影响力的关注度大大提高。

В цьому реченні використаний дослівний переклад.

2.2 Граматичні особливості російсько-китайського перекладу (на основі ряду статей та інтерв'ю уповноважених послів КНР в Україні)

Російсько-китайський переклад має свої граматичні особливості, які відрізняють його від інших типів перекладу.

Одна з основних відмінностей полягає у використанні різних систем граматики. Російська мова базується на системі слов'янської граматики, тоді як китайська мова ґрунтується на системі китайської граматики. Це означає, що у російсько-китайському перекладі часто відбувається зміна порядку слів, форм слова і речень, щоб вони були зрозумілі для читачів китайської мови.

Наприклад, в російській мові речення зазвичай починаються з підмета, потім слідує дієслово та інші слова. Але в китайській мові порядок слів може бути змінений, залежно від сенсу, який автор хоче передати. Крім того, китайська мова не має різних форм дієслів, тому російські дієслова, які змінюють свої форми в залежності від часу, особи та числа, можуть бути перекладені однією лексемою. Також у російсько-китайському перекладі можуть виникати проблеми з відтворенням різних родів слів. Російська мова використовує різні роди (чоловічий, жіночий, середній), тоді як в китайській мові немає різниці між родами. Тому в перекладі може виникати проблема вибору правильного займенника або прикметника, який відповідатиме за рід.

Використання розділових знаків відрізняється в російській та китайській мовах. Наприклад, у російській мові часто використовуються розділові знаки, такі як: кома, крапка з комою,

двокрапка, крапка тощо, щоб відокремити фрази та речення одне від одного та позначити їх зв'язок. У китайській мові, натомість, розділові знаки не використовуються так часто, а деякі фрази та слова можуть бути розділені символами пунктуації, такими як знаки «。 » (крапка) або «、 » (кома). Це може створити проблеми в перекладі, оскільки використання розділових знаків може впливати на зміст тексту та його інтерпретацію. Тому перекладач повинен мати досвід у роботі з обома мовами та знати їх відмінності використання розділових знаків.

З усіма цими граматичними особливостями, незалежно від дискурсу, перекладачі даних мов ознайомлені.

Однією з яскравих граматичних особливостей суспільно-політичного дискурсу є використання великої кількості конструкцій та складних речень. Це пов'язано з тим, що такий тип мовлення передбачає високий рівень аргументації та обґрунтування позицій, що часто потребує використання складних речень та конструкцій.

Наприклад, важливо мати здатність формулювати довгі та складні речення, які містять багато підрядних частин, оскільки це дозволяє детально розкрити тему та аргументувати свою позицію. Крім того, складні конструкції дозволяють виражати зв'язки між ідеями та показувати залежності між різними аргументами.

*无论*国际风云如何变幻, 中方愿同乌方一道, *把*两国互利合作向前推进。 *Независимо от того*, как изменится международная ситуация,

Китай готов работать с Украиной для продвижения взаимовыгодного сотрудничества между двумя странами.

Конструкція 无论 (независимо от..) перекладена буквально, 把 .... (конструкція яка вказує на доповнення між ким будуть виконані дії) , передається лексичний сенс конструкції, але не граматичний, адже граматичного аналогу в російській мові немає.

习近平指出, 乌克兰危机复杂演变, *对*国际形势产生重大**影响**。在乌克兰危机**问题上**, 中方始终站在和平一边, 核心立场就是劝和促谈。

Си Цзиньпин отметил, что сложная эволюция украинского кризиса *оказала серьезное влияние* на международную ситуацию. *В вопросе* украинского кризиса Китай всегда стоял на стороне мира, и его основная позиция заключается в содействии миру и переговорам.

Обидві конструкції переведено буквально.

乌克兰中国商会新任会长葛松华介绍了商会未来发展方向和下一步工作计划, 表示将积极尽职履责, 从完善内部机构建设、*加强*企业间交流等方面入手, 有序落实商会改革方案, *为*会员企业开拓乌克兰市场提供**更加**专业、**更加**可靠的服务。Гэ Сонхуа, новый председатель украинской-китайской торговой палаты, представил будущее направление развития и план работы торговой палаты: открыть украинский рынок *для* предоставления **более** профессиональных и надежных услуг.

В цьому реченні граматична конструкція **更加** опущена і

відрефлексована лише один раз.

斯特凡尼希娜副总理表示，中国是乌的重要战略伙伴，是乌的第一大贸易伙伴国，乌方高度重视。双方具有极大发展潜力的领域有很多，包括“一带一路”、贸易、投资、基础设施、科技、教育、文化等领域。

Вице-премьер-министр Стефанишина заявила, что Китай является важным стратегическим партнером Украины и крупнейшим торговым партнером Украины, которому Украина придает большое значение. Есть много областей с большим потенциалом развития для обеих сторон, в том числе «Один пояс, один путь», торговля, инвестиции, инфраструктура, наука и техника, образование, культура и другие области.

В російській мові лише один вид ком і саме він використовується в перекладі, в китайській мові використовується два види ком, в цьому реченні обидва види задіяні, це коми які розділяють речення на частини та коми які використовуються при перерахуванні.

11月24日，驻乌克兰大使范先荣会见乌克兰海关署代理署长杰姆琴科，**就**加强两国海关领域合作交换意见。24 ноября посол Китая в Украине Фань Сяньжун встретился с исполняющим обязанности директора таможи Украины Демченко и обменялись мнениями об укреплении сотрудничества в таможенной сфере между двумя странами.

Частка **就** в перекладі опущена.

梅愉快回忆起对中国的访问，积极评价乌中关系，表示中国实力和影响力与日俱增，乌议会外委会愿为促进两国议会交往、增进乌各界人士对华了解、推进乌中战略伙伴关系深入发展作出积极贡献。Мэй с радостью вспомнила свой визит в Китай и положительно отозвалась об отношениях между Украиной и Китаем, заявив, что сила и влияние Китая растут день ото дня, внося позитивный вклад в углубленное развитие.

В першій частині речення значення конструкції в перекладі передано, в другій- випущено.

华为东北欧地区部副总裁保建林介绍了华为公司在乌业务发展和履行社会义务、为乌培养 IT 业人才等情况，以及未来进一步参与乌数字经济建设和发展的有关设想。Бао Цзяньлинь, вице-президент Huawei по региону Северо-Восточной Европы, представил развитие бизнеса Huawei в Украине, выполнение социальных обязательств, подготовку IT-талантов для Украины и планы дальнейшего участия в построении и развитии цифровой экономики Украины.

Сполучник 以及 перекладено буквально.

上半年国内 GDP 同比增长 12.7%，世界银行将 2021 年将中国增长预期上调至 8.5%，中国速度继续领跑全球。В первом полугодии ВВП в Китае вырос на 12,7% в годовом исчислении, Всемирный банк повысил прогноз роста Китая до 8,5% в 2021 г. Китай продолжает лидировать в мире по темпам роста экономики.

Вид перекладу: буквальный.

去年以来, 又有 10 个国家同中国签署“一带一路”合作文件, 共建“一带一路”大家庭成员达到 180 个。我们还成功举办“一带一路”亚太区域国际合作高级别会议, “一带一路”疫苗合作和绿色发展伙伴关系倡议得到广泛支持。“一带一路”互帮互助的“心联通”持续深入。С прошлого года *еще* 10 стран подписали документы о сотрудничестве по «Один пояс, один путь» с Китаем, а число членов программы достигло 180 человек. Мы также успешно провели конференцию высокого уровня по международному сотрудничеству в Азиатско-Тихоокеанском регионе «Один пояс, один путь», и проявили инициативы сотрудничества в области вакцинации и партнерства в области «зеленого» развития получили широкую поддержку. Продолжает углубляться «сердечная связь» взаимопомощи и взаимовыручки вдоль «Один пояс, один путь».

Сполучник 以来 перекладений буквально. Сполучник 又 справді має значення “еще”, але тут він був використаний в контексті “снова еще” показуючи, що знов хтось приєднався, а не просто, ще хтось доєднався.

王毅表示, 今年一年来的实践再次证明, 共建“一带一路”合作没有因疫情冲击而停滞, 相反成为提高韧性、传递信心的希望之路; “一带一路”从来不是什么“地缘战略”, 而是推动落实 2030 年可持续发展议程, 促进共同发展繁荣的发展之路; “一带一路”更没有制造所谓“债

务陷阱”。*而是*实现互利互惠的机遇之路；“一带一路”也不会破坏环境，*而是*低碳环保、应对气候变化的绿色之路。Ван И сказал, что практика прошлого года еще раз доказала, что совместное строительство «Один пояс, один путь» не застопорилось из-за воздействия эпидемии, а стало дорогой надежды на повышение устойчивости и доверия ; «Один пояс, один путь» никогда не был «геостратегией», *напротив*, он способствует реализации повестки дня в области развития на период до 2030 года и продвигает путь общего развития и процветания; «Один пояс и один путь» не создает так называется «долговой ловушкой». Это путь возможностей для достижения взаимной выгоды; «Один пояс, один путь» не нанесет ущерба окружающей среде, *а* станет зеленым путем с низким уровнем выбросов углерода, безвредным для окружающей среды и реагирующим на изменение климата.

Сполучник *而且* в одному випадку має буквальный переклад, в другому замінений на синонім *а*, і в третьому опущений.

Главный тренер украинской команды В. Геворгизов рассказал, *что* его команда готовится к 49-ому Чемпионату мира по настольному теннису, *который* будет проходить в феврале 2008 года в китайской провинции Гуанчжоу. 乌克兰队主教练 V. Gevorgizov 说, 他的球队正在备战将于 2008 年 2 月在中国广州举行的第 49 届世界乒乓球锦标赛。

Сполучник «что» і «который» опущені в перекладі.

13 октября в Посольстве состоялась церемония вручения наград победителям, среди которых были *как* студенты, *так* и люди пожилого возраста (среди которых: 50-тилетний инженер программного обеспечения и госслужащий). 10月13日,使馆为获奖者举行了颁奖仪式,获奖者既*有*学生, *也有*老人(其中:一名50多岁的软件工程师和公务员)。

Переклад конструкції «как...так» трансформувалась в синонімічну конструкцію «есть..а также есть», «有...也有», в цьому реченні має буквальний переклад.

Украина рассматривает двусторонние украинско-китайские отношения как стратегические, сказал в начале встречи В. Ющенко. «Мы расцениваем ваш визит именно как продолжение этого диалога. Убежден, что та дипломатическая и политическая активность, которая нарастает в последнее время, раскрывает новые возможности для наших взаимоотношений», – отметил Президент Украины. 乌克兰认为乌中双边关系具有战略意义,尤先科*在*会议开始时说。“我们*将*您的访问视为此次对话的延续。我相信,最近不断增长的外交和政治活动为我们的关系开辟了新的机遇, ”乌克兰总统指出。

В китайському перекладі збережено майбутній час за допомогою показника “将” а також збережений прийменники “в”.

习近平指出，**当前**，新冠肺炎疫情仍在反复，国际社会唯有团结合作，**才能**打好这场人类同病毒的艰巨斗争。Си Цзиньпин отметил, что **в настоящее время** эпидемия новой коронарной пневмонии все еще повторяется, и **только** благодаря солидарности и сотрудничеству международное сообщество может победить в этой тяжелой борьбе с вирусом.

Іменник, виражаючий теперешній час, “当前” і прислівник “才” (только только что, только сейчас) перекладено буквально.

乌克兰**十分**珍视同中国的战略伙伴关系。双方互相支持主权和领土完整、彼此尊重、平等相待、两国人民传统友谊深厚，**这是**两国关系亘古不变的重要基础。**再次**感谢中方为乌方抗击新冠肺炎疫情提供的人道援助。乌方愿竭尽全力推动两国伙伴关系及双方互利合作不断取得更多成果。Украина **высоко** ценит свое стратегическое партнерство с Китаем. Обе стороны поддерживают суверенитет и территориальную целостность друг друга, уважают друг друга, относятся друг к другу как к равным, и имеют глубокую традиционную дружбу между двумя народами, **что** является важной основой устойчивых отношений между двумя странами. **Еще раз** хочу поблагодарить Китай за гуманитарную помощь Украине в борьбе с новой эпидемией коронавирусной пневмонии. Украина готова приложить все усилия для развития партнерства между двумя странами и взаимовыгодного сотрудничества между двумя сторонами

для постійного досягнення нових результатів.

Прислівник “十分” (дуже, надзвичайно) перекладач переклав, як “высоко”, але з таким перекладом прислівник в контексті не втрачає своє значення, конструкція “这是” (це) в контексті, також може бути виражена, як “что”, “再次” “еще раз” має буквальный переклад.

2.3 Аналіз типових перекладацьких помилок

Переклад з китайської на російську мову може бути складним завданням через різницю в структурі, лексиці і граматиці цих двох мов. Ось деякі типові перекладацькі помилки, які часто зустрічаються при перекладі з китайської на російську:

1. Проблеми зі структурою речення: китайська мова має іншу структуру речення, ніж російська, іноді прямий переклад може призводити до незрозумілих або нелогічних речень. Важливо розуміти китайські синтаксичні конструкції та їх відповідники в російській мові, щоб уникнути цих помилок.
2. Проблеми зі значенням слів: існує багато слів у китайській мові, які мають кілька значень або виражаються у формі ідеограм. Це може створювати неоднозначність при перекладі, і перекладач повинен знати контекст, щоб вибрати правильне значення.
3. Пропуск чи додавання інформації: перекладачі можуть пропускати важливу інформацію або додавати зайву інформацію під час

перекладу. Це може впливати на зміст та точність перекладу. Перекладач повинен бути уважним до деталей та старатися передати всю необхідну інформацію.

4. Неправильне вживання виразів: китайська мова має свої власні вирази та фразеологізми, які можуть мати інші еквіваленти в російській мові. Неправильне вживання або невірний переклад цих виразів може спотворити зміст або призвести до неправильного розуміння.

5. Проблеми з граматиною:

1. Відсутність граматичних форм: китайська мова не має граматичних форм, таких як числа, відмінювання чи відмінкові закінчення, що є характерними для російської мови. Перекладачі можуть мати труднощі відтворити ці граматичні особливості російської мови в перекладі.

2. Порядок слів: в китайській мові порядок слів може бути дуже різним від російської. Неправильне розташування слів у російському перекладі може призвести до незрозумілості або неправильного розуміння тексту.

3. Вживання часток: китайська мова використовує частки для вираження граматичних відтінків. Ці частки можуть бути важкими для перекладача, оскільки їх використання і значення можуть змінюватися в залежності від контексту.

4. Заперечення: у китайській мові заперечення може бути виражене за допомогою додавання префіксів або слова "不" перед дієсловом. Це відрізняється від способу вираження заперечення в російській мові, де використовується частка "не". Неправильне вживання або невірний переклад заперечень може призвести до неправильного розуміння тексту.

6. Вживання сполучників: китайська мова має свої власні сполучники, які можуть мати різні значення і використовуються для вираження різних граматичних відношень та інші. [9]

Наприклад:

在今天的会议上有张金秋卢东彦外交官。На сьогоднішній конференції були такі дипломати як , *Чжан золота осень, Лу дун ян.*

В цьому реченні допущені помилки на лексичному рівні, 张金秋-це ім'я і воно не може перекладатися буквально, воно має транслітеруватися або калькуватися. Друге ім'я перекладач вирішив написати з маленької літери, хоча кожен ієрогліф обов'язково пишеться з великої.

Також часто допускаються помилки при перекладі фразеологізмів.

他们长得一摸一样. Они выглядят точно так же.

Тут використаний фразеологічний вираз, тому давати буквальный переклад не вірно. Влучніше був би переклад з використанням

синонімічного за значенням фразеологізма “как две капли воды”. Они похожи, как две капли воды.

在任何双边关系中，都不能守株待兔，而必须严格按指示行事。В любых двусторонних отношениях нельзя сидеть в стороне, а нужно строго следовать инструкциям.

Невдалий переклад фразеологізму, можна замінити на синонімічний за значенням російський фразеологізм “ждать у моря погоды”.

30 年里，陈景润、张海迪、杨利伟、*中国女排*、姚明.....一个个响亮的名字，照亮了无数颗年轻的心。— В течение 30 лет Чэнь Цзинжунь, Чжан Хайди, *китайский женский взвод*, Яо Мин – каждое звонкое имя освещало сердца молодежи.

В цьому випадку є лексична помилка в неправильно підбраному перекладі багатозначного слова. *中国女排* - кытайская женская сборная...

Путунхуа — официальный язык в Китайской Народной Республике. Его аналог (с незначительными отличиями) на Тайване называется гоюй, в Сингапуре — хуаюй.

Байхуа --- письменный народный китайский язык (китайский :文话文; пиньинь: báihuàwén), также известный как байхуа, - это формы письменного китайского языка, основанные на разновидностях китайского языка, на которых говорят по всему Китаю, в отличие от

классического китайского языка, письменного стандарта, используемого во времена императорского Китая вплоть до начала двадцатого века.

В цьому абзаці допущена помилка, яка з'явилась, скоріш всього, при машинному перекладі, 文话文-такого поняття не існує, тому ніколи не можна довіряти машинному перекладу.

国家主席胡锦涛 5 日致电奥巴马，祝贺他当选新一届美国总统。 – 5 числа по телефону глава Китая Ху Цзиньтао поздравил Обаму с тем, что он занял место президента Америки.

致电-дієслово, тому не зрозуміло чому переклали по телефону, а не позвонил. 5 числа глава Китая Ху Цзиньтао позвонил Обаме и поздравил его с новым занятым постом президента Америки.

14 апреля 2011 г. председатель КНР Ху Цзиньтао в городе Санья провинции Хайнань *ЛЮжный Китай*/ встретился с премьер-министром Украины Николаем Азаровым, прибывшим в Китай для участия в ежегодном совещании Боаского азиатского форума. 国家主席胡锦涛 4 月 14 日在海南省三亚市会见了来华访问并出席博鳌亚洲论坛 2 0 1 1 年年会的乌克兰总理阿扎罗夫。

Необґрунтоване ускладнення речення доповненнями.

俄罗斯人了解中国，更多地是通过直接交往。 – Россияне знают Китай больше всего путем *прямых контактов*.

Неправильний переклад многозначних слів. Лучше всего россияне

понимают Китай через прямое общение между двумя странами.

原来无论西方还是中国的报导都不是十全十美的。 – Оказывается, что никакие сообщения – ни китайские, ни западные – не являются полными.

Неправильный переклад фразеологічного виразу. Получается, что ни западные, ни китайские отчеты не идеальны.

Також типовою перекладацькою помилкою є порушення принципу доступності та стислості:

在夏商时代产生了夏历，以月亮圆缺的周期为月，一年划分为十二个月，每月以不见月亮的那天为朔，正月朔日的子时称为岁首。以公历的元月一日为元旦，农历的正月初一称春节。 В эпоху династий Сян и Шан впервые появился лунный календарь, где один неполный цикл луны считался месяцем, а сам год состоял из 12 таких месяцев; один из дней каждого месяца, когда луну нельзя было увидеть, считался первым числом следующего месяца, а время с 11 до часа ночи первого числа первого месяца по лунному календарю было началом года, то есть время, когда новый год сменял предыдущий год. Из-за того, что первым числом первого месяца стал «Юаньдань», то первым числом первого месяца по лунному календарю.

Лунный календарь появился в период династий Сян и Шан. Цикл луны - это месяц, а год делится на двенадцать месяцев. Отсчет нового месяца введется от момента когда луну нельзя было увидеть, и

ознаменавал начало нового месяца. Первый месяц лунного календаря назвется “Юаньдань”, а новый год “Чунь Цзиэ” или же “Праздник весны”.

它以茂密的森林，红松的故乡著称于世。 – Она известна во всем мире своими густыми лесами, местообитанием красной сосны;

Порушення перекладу однорідних членів речення. Он известен своим густым лесом и тем, что это родина красной сосны.

Висновки до Розділу 2

Переклад з китайської мови на російську (і навпаки) є складним процесом, що вимагає особливої уваги та точності.

В даному дослідженні, при перекладі лексичних одиниць, таких як топоніми, кліше, скорочення та номінативні назви, більшість одиниць перекладаються буквально. Такий метод обирається для чіткої передачі сенсу або ідеї, яка закладена в оригінальний текст, щоб зберегти і якомога точніше відтворити цей сенс у перекладі.

При перекладі фразеологічних виразів варто звертатися до словника. Словники, спеціалізовані на перекладі, такі як фразеологічні словники або словники ідіом, можуть надати еквівалентні вирази у мові, на яку ви перекладаєте. Вони зазвичай містять переклади фразеологічних виразів, які враховують їхній особливий смисл та використання.

Граматичні категорії, такі як час, рід, число, відмінок та інші, викликають складнощі при перекладі з однієї мови на іншу. Кожна мова має свої власні граматичні правила та конструкції, які відрізняються в китайській та російській мовах.

Будь-який перекладач ставить найвищою ціллю перекладу— зберегти не лише граматичну норму іноземної мови, але й найголовніше — комунікативну складову (сенс). Крім того, задача перекладача з однієї сторони— зберегти текст як оригінал, а з іншої— надати найкращий еквівалент, який буде зрозумілий читачеві.

ВИСНОВКИ

Дослідження суспільно-політичної лексики та особливостей її перекладу є актуальним питанням сучасної лінгвістики.

Суспільно-політичний дискурс китайської мови становить особливий інтерес для вивчення. Філософсько-культурні шари, що зберігаються у мові та відображені наочно в ідеографічній писемності – ієрогліфіці, допомагають побачити ментальні особливості китайського етносу, поглибити розуміння суспільно-політичних процесів у сучасному Китаї. Політичні промови або інтерв'ю вищого керівництва КНР є квінтесенцією філософсько-світоглядних констант, зафіксованих у давньокитайських трактатах. Як ядро суспільно-політичного дискурсу у роботі визначено загалом суспільно-дипломатичну лексику, а саме – базовий тезаурус міжнародних відносин.

В цій роботі ми намагалися охарактеризувати суспільно-політичний дискурс та його особливості. Дослідити та надати характеристику лексично-граматичним особливостям китайсько-російського суспільно-політичного дискурсу. Наше дослідження спиралось на вже сформовані характерологічні категорії, а також культурно-історичні особливості України та Китаю, етно-психологічні та лінгвістичні особливості двох народів.

У процесі аналізу статей та інтерв'ю, які були опубліковані на сайті посольства Китаю в Україні та особистих інтерв'ю послів КНР в Україні, можна зробити висновок, що китайська мова, так само як і російська, є дуже багатою і оригінальною мовою. Обидві мови мають довгу історію розвитку та мають широке розповсюдження. У зв'язку з цим, перекладацька діяльність між цими мовами постійно удосконалюється.

Переклад між китайською та російською мовами вимагає від перекладачів глибокого розуміння обох культур, ментальних та мовних особливостей. Оскільки обидві мови мають специфічну граматику, лексику та фразеологію, від перекладачів вимагається уважність та точність у передачі значень та нюансів тексту перекладу.

Актуальність перекладацької діяльності між китайською та російською мовами зростає із збільшенням культурного та економічного співробітництва між Китаєм та російськомовними країнами.

Адекватність перекладу є вкрай важливою, оскільки вона визначає розуміння та сприйняття ідеї, яку несе перекладений матеріал. Помилкові або неточні переклади можуть спотворити сенс тексту, призвести до неправильного сприйняття інформації та спричинити непорозуміння між сторонами.

В ході дослідження було виділено основні особливості лексичних

та граматичних категорій та було встановлено, що найуживанішим методом перекладу є буквальний. Його доцільність обумовлена тим, що суспільно-політичний дискурс містить в собі важливу інформацію, яка потребує дослівного перекладу і впливає на безліч сфер життєдіяльності людини. Також в дослідженні було проаналізовано такі перекладацькі методи, як упуцнення та доповнення. Однією з основних характеристик суспільно-політичного дискурсу є поєднання повсякденно-розмовної і політичної лексики. Цільова аудиторія політиків - різні групи людей, до яких необхідно донести необхідну інформацію. Це певною мірою можна вважати сугестивною функціональною ознакою суспільно-політичного дискурсу . У контексті перекладознавства вважаємо це актуальною проблемою, оскільки адекватний переклад емоційного, ціннісного, культурно-історичного та образного полів у контексті певного комунікаційного акту та для успішної реалізації мовленнєвих та професійних цілей є надзвичайно важливим. Підбиваючи підсумки магістерського дослідження, можна зробити висновок, що ціль роботи була досягнута і розкрита і в майбутньому може мати ще більший дослідницький потенціал.

Список використаних джерел

1. А. П. Чудинов/Политическая лингвистика. 2012-180 с.
2. Т.Г. Попова, Н.В. Таратынова/Политический текст и его лексические особенности. 1-8 с.
3. Л. И. Волков, В. Л. Лукин, Б. И. Сухорученков/Методы статистического контроля надежности технических систем / 2008. - 332 с.
4. М.Р. Арпентьева/Уровни перевода как уровни понимания профессионального текста. 2017- 89-95 с.
5. В.И.Горелов/Теоретическая грамматика китайского языка. 1989-318 с.
6. А.С. Белкин/ Основы возрастной педагогики: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб, заведений.-М.:Издательский центр «Академия». 2000-192 с.
7. З.С. Хабекирова, З.К. Хачецукова, А.А. Калашаова, А.Р. Шхумишхова/Общественно политический дискурс как объект исследования современного языкознания. Адыгейский государственный университет. 2018-200-208 с.
8. О. В. Дубкова/К вопросу о типологии переводческих ошибок (на материале переводов с китайского языка на русский). Новосибирск. 2009-144-148 с.
9. Б. В. Бирюков/Социальная мифология, мыслительный дискурс и

русская культура // Человек читающий=Homo legens : сб. статей.
2006-18-45-319 с.

10. Т.Н. Лобанова / Политическая лексика в современном китайском языке (на материале масс-медийных источников) / Т. Н. Лобанова, О. В. Фесик // Филологические науки. Вопросы теории и практики. 2013-
№5(23) – 131 с.

11. Чжан Шичжао/Понятие, структура и ритм китайских слов / Пер.
с китайского. Пекин, 1907.

12. Кэ Ян/Исследования политической коммуникации в Китае // Политическая лингвистика. 2011. №3 (37). С. 58-63.

13. Ли Сяндун. Языковые различия и их отражение в лексической семантике китайского и русского языков // Вопросы филологии. / - М., 2003 - № 2 (14). - С. 30-34.

14. Филин Ф.П./ Русский язык // Лингвистический энциклопедический словарь / Главный редактор В. Н. Ярцева. — М.: Советская энциклопедия, 1990. — 685 с. — ISBN 5-85270-031-2.

15. В. Л. Лукин, Б. И. Сухорученков/Контроль безотказности технических систем. 2013. - 399 с.

16. Н.М.Шарманова/ Мовне кліше в контексті функціонально-стильової диверенціації мови. 2018.

17. М. Г. Зубар/Українська мова. Універсальний довідник 2005.-474 с.

18. Лукіна Людмила Володимирівн/ Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. 2021.
19. Нагорська Т. В./Структура текстів політичних промов У. Черчіля; Лінгвориторичний підхід. 2007. 54 с.
20. Лариса Нагорна/Політична лінгвістика стан і статус.Курасівські читання.2005. 160 с.
21. Ролік А. В., Лепухова Н. І., Блажко М. І./Буквалізми та інші перекладацькі помилки.Література та культура Полісся.2021 153 с.
22. Світлана Романюк/Фразеологізми та неофразеологізми в українському політичному дискурсі. 2015. 249 с.
23. Т. А. Ван Дейк/Текст та контекст. Дослідження по семантиці та прагматиці дискурсу. 1977.-10 с.
24. Rolan Barthes/Essais critiques. 1981.
25. Paul-Michel Foucault/Maladie mentale et personnalité, Paris, Presses universitaires de France, coll. " Initiation Philosophique ".1954. 113 p.
26. Jürgen Habermas/Legitimationsprobleme im Spätkapitalismus. 1973.
27. 俞理明 《词语缩略的界定及其理论诠释//四川大学学报》 ， 2000
28. 王毅：将“一带一路”打造成“发展带”和“幸福路”
29. 袁晖，阮显忠《现代汉语缩略语词典，北京，语文出版社，2002.

Електронні ресурси

30. <http://eprints.zu.edu.ua/6987/1/00molpdo.pdf>
31. <http://sum.in.ua/>
32. <https://www.work.ua/career-guide/translator/>
33. <https://journals.ua/newspapers/2000/>
34. <https://vc.ru/u/723351-nastya-an/207441-ponyatie-i-osnovnye-hara>
35. [teristiki-politicheskogo-diskursa](#)
36. <http://ua.china-embassy.gov.cn>
37. <https://studfile.net/preview/6652282/page:4/>
38. <https://osvita.ua/vnz/reports/rhetoric/30485/>
39. <https://osvita.ua/vnz/reports/dilovodstvo/24107/>